

LAUSUNTOPYYNTÖ LUONNOKSESTA, HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE LAIKSI ELÄINTEN TUNNISTAMISESTA JA REKISTERÖINNISTÄ SEKÄ ERÄIKSI SIIHEN LIITTYVIKSI LAIKSI

Varsinais-Suomen ELY-keskus ottaa lausunnossaan kantaa neljään asiaan ja lausuu niistä seuraavasti:

1 Asia:

”4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset, Keskeiset ehdotukset” s.11 neljäs kappale

Lakiluonnoksessa on ehdotettu seuraavaa: *”Voimassa olevan eläintunnistusjärjestelmälain viranomaisjärjestelmä ja viranomaisten välinen tehtäväjako säilyisi pääosin ennallaan. Elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen (jäljempänä ELY- keskus) vastuulle tulisi pitopaikoissa suoritettavien valvontakäyntien lisäksi valvonnan johtopäätösten sekä täydentävien ehtojen arvioinnin antaminen. Arvion mukaan muutos ei vaikuttaisi merkittävästi ELY-keskuksen työmäärään.”*

”Vaikutukset viranomaisiin” s. 14

”4.2.3 Vaikutukset viranomaisiin

Viranomaisten nykyiset tehtävät ja työnjako eivät ehdotuksen mukaan olennaisesti muuttuisi. Esityksellä kuitenkin muutettaisiin vähäisessä määrin eläinten tunnistamisen ja rekisteröinnin valvontaprosessia otantavalvontoihin liittyen ELY-keskusten ja aluehallintovirastojen välillä. ELY- keskusten vastuulle tulisi pitopaikoissa suoritettavien otantavalvontakäyntien lisäksi valvonnan johtopäätösten ja täydentävien ehtojen arvioinnin antaminen sekä havaittujen puutteiden perusteella eläinten siirtokieltoon määrääminen ja tarvittaessa kiellon purkaminen. Tällä valvonnan organisoinnilla valvontakäynnin suorittanut viranomainen saattaisi valvontaprosessin alusta loppuun saakka. Tämä selkeyttäisi ja yksinkertaistaisi valvontaprosessia nykyisestä, jossa ELY-keskuksen johtopäätökset ja kiellot ovat menneet vielä aluehallintoviraston vahvistettavaksi. Valvontaprosessi todennäköisesti nopeutuisi myös viljelijän näkökulmasta, kun valvonta keskitettäisiin yhdelle viranomaiselle. Arvion mukaan ehdotettu muutos ei vaikuttaisi merkittävästi elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskuksen työmäärään.”

Varsinais-Suomen ELY-keskus on samaa mieltä, että tämä ehdotuksessa esitelty muutos siirtää eläinten merkitsemisen ja rekisteröinnin valvonnat kokonaisuudessaan alusta loppuun saakka yhdelle ja samalle viranomais taholle on järkevää ja perusteltua. ELY-keskus katsoo muutoksen selkeyttävän ja nopeuttavan valvontaprosessia kokonaisuudessaan erityisesti asiakkaille.

ELY-keskus kuitenkin toteaa, että tästä tulevasta uudesta työtehtävästä sekä työtehtävien uudelleen järjestelystä aiheutuu ELY-keskukselle lisätyötä johtopäätösten teosta, täydentävien ehtojen arvioinnista, eläinten siirtokieltoon asettamisesta sekä siirtokieltojen purkamisesta. Alueellamme tämä tarkoittaisi arviolta 0,4 henkilötyövuoden lisäystä. Siksi ELY-keskus lausuu, että tämä lisätyön määrä on selkeästi merkittävämpää, kuin mitä lakiluonnoksessa nyt on arvioitu; ei merkittävästi vaikuttaisi ELY-keskuksen työmäärään.

Hallituksen esitysluonnoksen mukaan hallinnolliset pakkokeinot ovat uutena asiana siirtymässä kokonaisuudessaan Aluehallintovirastolta ELY-keskukselle. Samoin uusi instrumentti hallinnollinen

seuraamusmaksu tulee osaltaan myös siirtymään käyttöön otettavaksi ELY-keskuksessa. ELY-keskus katsoo, että molemmista aihekokonaisuuksista aiheutuu myös uutta lisätystä Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

2. Asia

”Eläinten jäljitettävyyys 3 luku, 10 § (s. 54):

10 §

Lammas- ja vuohieläinten tunnistaminen

Eläimet on merkittävä viimeistään kuuden kuukauden kuluessa syntymästä.”

ja 5 luku, 30 § (s. 59)

”30 §

Rekisterit

Pitopaikoista, toimijoista ja eläimistä pidetään valvontaa varten eläinterveyssäännösten 101 artiklan 1 kohdan alakohdan a alakohdassa, 109 artiklan sekä 185 artiklan 1 kohdan a alakohdan ja 2 kohdassa tarkoitettua rekisteriä. Rekisteriin merkitään myös muut tässä laissa ja tämän lain tai eläinterveyssäännösten nojalla annetuissa säännöksissä säädetyt tiedot pitopaikoista, toimijoista ja eläimistä. Lisäksi rekisteriin merkitään tiedot suoritetuista tarkastuksista sekä tiedot 6 luvun säännösten nojalla annetuista kielloista, määräyksistä ja rajoituksista sekä niiden peruuttamisesta. Rekistereihin ja rekisterinpitoon sovelletaan ruokahallinnon tietovarannosta annettua lakia (/), jollei tässä laissa toisin säädetä.”

sekä s. 10, 3.2. Nykytilan arviointi

”Voimassa oleva laki eläintunnistusjärjestelmästä on toiminut joustavasti säätäessään yleisellä tasolla eläintenpitäjistä, eläinten pitopaikoista ja eläimistä rekisteriin ilmoitettavat ja rekisteriin merkittävät tiedot.”

ELY-keskus toteaa, ettei sen mielestä nykyiset lammas- ja vuohieläinten merkitsemis- ja rekisteröintisäädökset turvaa elintarvikeketjua riittävästi edellä mainittujen eläinlajien osalta. Lammas- ja vuohieläinten edellä mainittuja säädöksiä tulisi muuttaa eläinten jäljitettävyyden varmistamisen kannalta niin, että rekisteröimättömien ja korvamerkittömien eläinten laittomasta liikkumisesta kentällä tehdään mahdollisimman vaikeaa väärin käytösten estämiseksi ja elintarvikeketjun turvaamiseksi.

Varsinais-Suomen ELY-keskus ehdottaa, että karitsojen sekä kilien syntymäilmoitukset tulisi tehdä seitsemän vuorokauden kuluessa tapahtumasta lammas- ja vuohirekisteriin, kuten naudoillakin on nykyisellään säädetty. Lampaiden ja vuohien korvamerkintäaika voisi olla pidempi kuin seitsemän vuorokauden kuluessa syntymästä esim. yhden kuukauden kuluessa syntymästä, kun eläinten korvat ovat jo kasvaneet vähän suuremmiksi. Toki ELY-keskus samalla toteaa, että viikon rekisteröintiaika syntyville karitsoille on isolla lammastilalla hyvin lyhyt aika tehdä rekisteri-ilmoituksia eläinten syntymistä rekisteriin silloin kun karitointikausi on pahimmillaan ja kun rekisteröitäviä tapahtumia on paljon. Lampaiden ja vuohien syntymäilmoitusten rekisteröintiajan radikaali lyhentäminen turvaisi kuitenkin elintarvikeketjua nykyistä paremmin. ELY-keskuksen kokemuksen mukaan todelliset tuottajat tekevät kuitenkin syntymäilmoitukset lammas- ja vuohirekisteriin ja korvamerkkien kiinnittämisen hyvinkin pian karitsojen syntymän jälkeen, ja katsoo nykyisen kuuden kuukauden rekisteröinti- ja merkitsemisajan olevan liian pitkä.

3. Asia

Lisäksi ELY-keskus ehdottaa edellisiin kohtiin viitaten, että ne lammas- ja vuohieläimet joiden alkuperätiedot kuten esimerkiksi syntymäaika, emän tiedot tai ja syntymätilan tiedot puuttuvat lammas- ja vuohirekisteristä, asetetaan siirtokieltoon kunnes toisin todetaan. Tämä varmistaisi sen, ettei alkuperältään epävarmaa eläinainesta päätyisi teurastamoille ja elintarvikkeeksi, myös elintarvikeketjua turvattaisiin tällä toimella paremmin. Vertauskohteena hevospassittomat (passit hävinneet) hevoset, jotka passin hävitessä kirjataan järjestelmään niin ettei ko. eläimiä enää saa teurastaa elintarvikkeeksi. (KOMISSION TÄYTÄNTÖÖNPANOASETUS (EU) 2015/262, neuvoston direktiivien 90/427/ETY ja 2009/156/EY mukaisten sääntöjen vahvistamisesta hevoseläinten tunnistusmenetelmien osalta (hevospassista annettu asetus) kohta 41)

4. Asia

5 luku, 31 § (s. 60):

”31 §

Rekisterikysely

Se, joka ottaa eläimen eläinvälitykseen, kuljetettavaksi tai teurastettavaksi, on velvollinen ennen kyseiseen toimenpiteeseen ryhtymistä tekemään rekisterikyselyn eläimen kelpoisuuden selvittämiseksi. Rekisterikysely sisältää eläimestä rekisteriin talletetut tiedot sekä viranomaisen eläintä koskevat kiellot ja määräykset.

Eläinlajeista, jotka kuuluvat 1 momentissa tarkoitetun velvollisuuden piiriin, säädetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksella. Lisäksi maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkemmat säännökset rekisterikyselyn sisällöstä ja rekisterikyselymenettelystä.

Sellaisesta eläinlajista, josta on säädetty 2 momentissa tarkoitetulla tavalla, on toimijalla oikeus tehdä eläintä koskeva 1 momentissa tarkoitettu rekisterikysely ennen eläimen hankintaa.”

ELY-keskus lausuu, että rekisterikyselyt eläinten siirtokielloista tulisi tehdä pakollisiksi myös lampaille, vuohille sekä sioille. Tällä hetkellä rekisterikyselyt tehdään ainoastaan naudoille, ei lampaille ja vuohille eikä sioille. Nykyinen järjestelmä mahdollistaa siirtokieltoon asetettujen eläinten pääsyn teurastamoihin ja sitä kautta elintarvikeketjuun vaarantaen eläinten tunnistettavuuden, jäljitettävyyden sekä mahdollistaen eläintautien leviämisen. Sikaeläimille ELY-keskus katsoo pitopaikkakohtaisen rekisterikyselyn järkeväksi.